

กว่าจะเป็นชมรมห้องสมุดเฉพาะ

30-year Journey of the Thai Special Libraries Group

เอมอร ตันเกียรติ

Aimorn Tanthien

พจมาลย์ สุวรรณนัฐโชติ

Pochaman Suwannatachote

The Special Libraries Group (SLG) was established in 1981 or 27 years after the Thai Library Association (TLA) was found. At that time, 5 groups of each type of libraries were firstly established under TLA including SLG. The objectives of the establishment were to promote the chance for librarians and information professionals to share and exchange their ideas and experiences. A group of 7 persons was selected on a voluntary basis as a working committee initiating the establishment and working for the draft of SLG Regulations, which was completed in 1983 and the first 15 executive committees were then nominated for 1983-1984 with one adviser. The objective of SLG could be summarised as to promote relationship between librarians in special libraries and SLG members for the benefits of knowledge sharing on practices and technical skills, and fund raising from other organisations for initiating activities concerning libraries, librarians, and reading promotion. Managed by 16 groups of executive committees since its establishment, SLG has celebrated its 30th Anniversary in 2014 and deems to continue its missions together with TLA for the progress of library and information professions in the long run.

กว่าจะเป็นชมรมห้องสมุดเฉพาะ

เอมอร ดับเกียรติ*

พจนมาลย์ สุวรรณกัญไชติ**

ชมรมห้องสมุดเฉพาะ (ชพ.) ถือกำเนิดขึ้น เมื่อปี พ.ศ.2524 หลังจากรัฐบาลได้จัดตั้งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย มาแล้วถึง 27 ปี โดยในปีนั้นได้มีแนวคิดที่จะส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมต่างๆ ขึ้น ภายใต้สังกัดสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และสามารถก่อตั้งขึ้นได้จำนวน 5 ชมรมหนึ่งในจำนวนนั้นคือ ชมรมห้องสมุดเฉพาะ ซึ่งก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรณารักษ์และผู้ที่อยู่ในวงการห้องสมุดเฉพาะ ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ในการทำงาน ในครั้งนั้น ที่ประชุมได้คัดเลือกสมาชิกจำนวน 7 คน จากหลากหลายหน่วยงานเป็นคณะทำงานชั่วคราว เพื่อดำเนินการจัดตั้งชมรมห้องสมุดเฉพาะขึ้น โดยให้ดำเนินการจัดทำร่างข้อบังคับของชมรมฯ ขึ้นด้วย

กลุ่มสมาชิก 7 คน ประกอบด้วย

1. นางสาวมารศรี ศิวรักษ์	ห้องสมุดธนาคารกรุงเทพ จำกัด
2. นางสิริมา ศรีสมวงศ์	ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย
3. นางสาวพูนสิน หัสดี	สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
4. นางสาววัลภา นาคบรรพ์	สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. นายประจักษ์ คล้ายเนียม	กรมโยธาธิการ
6. นางสาววชิรี รัตนโกศล	กระทรวงศึกษาธิการ
7. นางสาวอาภรณ์ วิชัยดิษฐ์	กรมการปกครอง

คณะทำงานชั่วคราวได้นำเสนอร่าง “ข้อบังคับของชมรมห้องสมุดเฉพาะ พ.ศ.2526” เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาหลังจากที่ที่ประชุมมีมติผ่านข้อบังคับดังกล่าวแล้วได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารชมรมห้องสมุดเฉพาะ ประจำปี พ.ศ.2526 - 2527 จำนวน 15 คน มีที่ปรึกษา 1 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ และสมาชิกของชมรม
2. เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นทางวิชาการ และประสบการณ์ระหว่างสมาชิก

*ข้าราชการบำนาญสำนักงานอัยการสูงสุด อุปนายกคนที่ 2 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และรองประธานชมรมห้องสมุดเฉพาะ

**ข้าราชการบำนาญสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และกรรมการบริหารชมรมห้องสมุดเฉพาะ

3. เพื่อร่วมมือและส่งเสริมทักษะ ในวิชาชีพบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเฉพาะ
4. เพื่อเป็นศูนย์กลางรับการสนับสนุนจากบุคคล นิติบุคคล องค์กร ตลอดจนสถาบันต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชมรมฯ

สมาชิก

สมาชิกทุกประเภทของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จะสมัครเป็นสมาชิกชมรมห้องสมุดเฉพาะได้ (ตามระเบียบการเลือกสมัครเป็นสมาชิกชมรมของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ) และชมรมห้องสมุดเฉพาะได้แบ่งกลุ่มสมาชิกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมาชิกสามัญ ได้แก่ บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเฉพาะ
2. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ที่ทำประโยชน์ต่อวงการห้องสมุดเฉพาะและบริการสนเทศ ตรงตามวัตถุประสงค์ของชมรมฯ
3. สมาชิกสมทบ ได้แก่ ผู้ที่สนใจในกิจกรรมของชมรม ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดา สถาบัน องค์กร หรือนิติบุคคล

สมาชิกสามัญและสมทบ ที่เป็นสมาชิกของชมรมห้องสมุดประเภทอื่นอยู่แล้วจะต้องชำระค่าบำรุงเพิ่ม ปีละ 30 บาท ขณะนั้น (พ.ศ.2526) ชมรมฯมีสมาชิกตลอดชีพและรายปีเพียง 79 คน

การบริหารงานของชมรม

สมาชิกทำการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารชมรม จำนวน 15 คน โดยมีตำแหน่งต่างๆดังนี้

1. ประธานชมรม
2. รองประธาน
3. เลขาธิการ
4. เกร็ดญิก
5. นายทะเบียน
6. ปฏิคม
7. กรรมการกลาง อย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 9 คน

ในระยะเริ่มแรก กำหนดให้มีการประชุมกันทุกๆ 2 เดือน

ชมรมห้องสมุดเฉพาะ ใช้ชื่อย่อว่า “ชพ.” เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “Special Libraries Group” อักษรย่อ “SLG” เครื่องหมายของชมรมเป็น รูปวงกลมซ้อนกัน 2 วง วงกลมในมีรูปหนังสือเปิดอยู่ตรงกลาง ด้านบนมีเทียนไข ส่งประกายรัศมีโดยรอบ ด้านล่างรูปหนังสือมีอักษร ชพ. วงกลมวงนอกด้านบนมีข้อความว่า “ชมรมห้องสมุดเฉพาะ” ส่วนด้านล่างมีข้อความภาษาอังกฤษว่า “Special Libraries Group” ระหว่างข้อความทั้งสองมีสายเคเบิลร้อย

นับแต่ชมรมห้องสมุดเฉพาะ ได้ออกข้อบังคับฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ.2526 ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับหลายครั้งเพื่อความเหมาะสมตามสถานการณ์ และครั้งหลังสุดได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ เมื่อปี พ.ศ.2554 ต่อมาชมรมฯ ได้เสนอให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ออกประกาศเรื่อง “มาตรฐานห้องสมุดเฉพาะ พ.ศ.2552” โดยให้ความหมายของห้องสมุดเฉพาะ ว่า หมายถึงห้องสมุด ศูนย์เอกสาร ศูนย์บรรณสาร หรือเรียกชื่ออื่นที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในกลุ่มวิชาเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง ห้องสมุดเฉพาะแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

- ห้องสมุดในหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอิสระ คือ ห้องสมุดกระทรวง กรม กอง
- ห้องสมุดรัฐวิสาหกิจ และ ห้องสมุดเอกชน
- ห้องสมุดสมาคม ชมรมวิชาชีพ และ ห้องสมุดมูลนิธิ
- ห้องสมุดธนาคารและสถาบันการเงิน
- ห้องสมุดสถาบันวิจัย
- ห้องสมุดคณะในมหาวิทยาลัย
- ห้องสมุดองค์กรระหว่างประเทศและสถาบันนานาชาติ
- ห้องสมุดเฉพาะอื่นๆ เช่น ห้องสมุดโรงเรียนคนตาบอด เป็นต้น

ปัจจุบันชมรมห้องสมุดเฉพาะได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ คณะกรรมการบริหารวาระที่ 1 ปี พ.ศ.2526 - 2527 ถึงวาระที่ 16 ปี พ.ศ.2556 - 2557 เป็นเวลา 32 ปี คณะกรรมการบริหารได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก 375 ราย เพื่อมาดำเนินงานกิจกรรมของชมรมฯ จากวาระที่ 1-16 มีรายนามประธานชมรมฯ ดังนี้

วาระที่	1	นางสาวดรุณา สมบูรณ์กุล
	2	นางลินจง สุวรรณโกคิน
	3 - 4	นางวิภาวรรณ มนูญปิจุ
	5 - 6	นางพาณี พาณิชย์
	7	นางสาวประดิษฐา ศิริพันธ์
	8	นางสาวเอมอร ตันเถียร
	9	นางสาวยุพิน จันทร์เจริญสิน
	10	นางสาวประดิษฐา ศิริพันธ์
	11	ผศ.วรางคณา อินทรพิณฑุฒิน
	12	นางอุไร สวัสดิกุล ณ อยุธยา
	13 -14	นางสาวสุจิตรา สุภาพ
	15	นาวาอากาศเอกหญิง นวรัตน์ ทองสลวย
	16	นางช่อทิพย์ มงคลมัลย์

โครงการต่าง ๆ ของชมรมฯ

ชมรมฯ ได้ดำเนินงานต่างๆ ตามโครงการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ โดยเป็นผู้คัดเลือกพิจารณาคุณสมบัติของบุคคล ห้องสมุดต่างๆ เพื่อนำเสนอให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ พิจารณาประกาศกิตติคุณ ต่อไป ดังนี้

1. โครงการประกวดห้องสมุดดีเด่น ประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเชิดชูห้องสมุดดีเด่น ประเภทต่างๆ และเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติงานในการอุทิศ เสียสละ พัฒนาห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณห้องสมุดดีเด่น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519-2556 มีจำนวน 38 แห่ง
2. โครงการสรรหาบุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประจำปี เพื่อเชิดชูเกียรติบุคลากรในวิชาชีพบรรณารักษ์และสารสนเทศศาสตร์ที่มีผลงานดีเด่น ในการพัฒนาวิชาการและสังคมเป็นที่ประจักษ์เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้บุคลากรในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์สร้างสรรค์ผลงานเพื่อพัฒนาวิชาการและสังคม เพื่อให้ห้องสมุด สถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และ องค์การทางวิชาการ/ วิชาชีพ มีความมั่นคงเป็นรากฐานการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2537 มีสมาชิก ชพ.ได้รับการคัดเลือก จำนวน 20 คน
3. โครงการสรรหาผู้มีอุปการคุณต่อวงการห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ ประจำปีเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีอุปการคุณต่อห้องสมุดและวงการศึกษ วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ส่งเสริม สนับสนุน เกื้อกูลและพัฒนาห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ ให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่สังคมมากยิ่งขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ.2539-2556 ผู้มีอุปการคุณต่อ วงการห้องสมุดฯ จำนวน 16 ราย

กิจกรรมต่างๆของชมรมห้องสมุดเฉพาะ

นอกจากโครงการต่างๆ ชมรมห้องสมุดเฉพาะยังมีกิจกรรมต่างๆได้แก่ จัดให้มีการประชุม คณะกรรมการบริหารชมรมห้องสมุดเฉพาะ เป็นประจำ ตามข้อบังคับของชมรมฯ จัดทำ “ข่าวชมรม ห้องสมุดเฉพาะ” เพื่อเป็นสื่อกลางข่าวสารแก่มวลสมาชิก จัดประชุมวิชาการ ในเรื่องต่างๆ ที่อยู่ในความ สนใจของวงการห้องสมุดและสารสนเทศ ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งจัดการประชุมสามัญประจำปี ชมรมห้องสมุดเฉพาะ ทุกปีๆ ละหนึ่งครั้ง เป็นการชี้แจงการดำเนินงานและกิจกรรมของชมรมฯในรอบปี ที่ผ่านมา รวมทั้งจัดกิจกรรมเสวนาทางวิชาการ และสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ตามความสนใจ และ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมสาระสร้างสรรค์ เช่น เรื่อง “30 ปี ชมรมห้องสมุดเฉพาะ: สานใจสายใย ชาวห้องสมุด” กิจกรรมทัศนศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น จัดทัศนศึกษา “พิพิธภัณฑท์ สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า” ณ พระตำหนักใหญ่ วังสระปทุม กรุงเทพฯ ทัศนศึกษา “พิพิธภัณฑท์ผ้า ไนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ณ หอรัชฎาภรณ์พิพัฒน์” ในพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

และจัดโครงการทัศนศึกษาดูงานและร่วมพิธีเปิดงานประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 15 CONSAL XV: General Conference 2012 เรื่อง Preserving and Disseminating National Heritage ณ เมืองยอกยาคาร์ตา และเกาะบาหลี่ ประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น จัดกิจกรรมพิเศษ “ชพ. กระชับสัมพันธ์ สร้างสรรค์อนาคต” มีการเสวนา “เรื่องเล่า ชาว ชพ.” รวมทั้ง ร่วมกิจกรรมของภาคีเครือข่ายของชมรมฯ เช่น ร่วมประชุม Pre IFLA (IFLA III: Satellite Meeting 2013) ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) จัดขึ้น ที่กรุงเทพฯ ให้การต้อนรับ Assistance Professor Barbara Stripling, President-Elect, American Library Association (ALA) และร่วมนำชม ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) กรุงเทพฯ นอกจากนี้ ชมรมฯ ยังได้จัดกิจกรรมเพื่อสังคม มอบหนังสือและสิ่งของ ให้กับห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดพร้อมปัญญา เรือนจำกลางบางขวาง และสถานกักขังกลางจังหวัดปทุมธานี ห้องสมุดหน่วยงานต่างๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน สถาบัน ที่เป็นเครือข่ายของชมรมฯ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชมรมห้องสมุดเฉพาะ และสุดท้ายเตรียมจัดการเลือกตั้งกรรมการบริหารชมรมฯ ชุดต่อไป

นับแต่ชมรมห้องสมุดเฉพาะ ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นใน ปี พ.ศ.2524 ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังมีกฎข้อบังคับมาตั้งแต่นั้น ปี พ.ศ.2526 มีสมาชิกจิตอาสาเริ่มในการก่อตั้ง 7 คนจากจำนวนสมาชิก 79 คน จวบจนปัจจุบัน ณ ปี พ.ศ.2557 ในช่วงระยะเวลา 32 ปี มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 375 ราย นับว่ามีอายุครึ่งหนึ่งของอายุสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ที่อาจเปรียบเสมือน “แม่” ซึ่งอายุครบ 60 ปี ในปี พ.ศ.2557 ชมรมฯ ได้เติบโต และก้าวหน้าไปพร้อมๆ กับ “แม่” และหวังว่าจะมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีสมาชิกจิตอาสาเข้ามาร่วมบริหารชมรมฯ ให้แข็งแกร่งมีอายุยืนนานดังเช่นสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในโอกาสครบ 30 ปีของชมรมฯ จึงได้จัดกิจกรรมเฉลิมฉลองสามทศวรรษ ชพ. โดยจัดพิมพ์หนังสือ “สามทศวรรษชมรมห้องสมุดเฉพาะ” เพื่อเก็บเรื่องราวกว่าจะเป็น ชพ. ถึง สามทศวรรษมาได้ก็ด้วย มวลสมาชิก ของชมรมฯ มีส่วนร่วมช่วยกันบริหารให้ชมรมฯ ได้เจริญเติบโต ก้าวหน้า เคียงข้างสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ตลอดไป

รายชื่อคณะกรรมการบริหาร ชพ.วาระที่ 16 (เมษายน 2556 – มีนาคม 2558)

1. นางช่อทิพย์ มงคลมาลัย	ประธาน
2. นางสาวเอมอร ตันเถียร	รองประธาน
3. ดร.นฤมล รื่นไวย์	รองประธาน
4. ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล	รองประธาน
5. นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน	ฝ่ายวิชาการ
6. นายฤทธิชัย เตชะมัทธนันท์	ฝ่ายวิชาการ
7. นางสาวนาเรีรัตน์ กิติอาษา	ฝ่ายวิชาการ
8. นาวาอากาศเอกหญิง นวรัตน์ ทองสลวย	นายทะเบียน
9. นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย	เหรัญญิก
10. นางสาวพจมาลย์ สุวรรณณัฐโชติ	ปฏิคม คนที่ 1

11. นางสุนีย์ โลกนิยม	ปฎิคม คนที่ 2
12. นางรณิดา โรจน์สังจะกุล	ปฎิคม คนที่ 3
13. นางสาวแสงเดือน ผ่องพุ่ม	ประชาสัมพันธ์
14. นางดาวรัตน์ แทนรัตน์	เลขานุการ คนที่ 1
15. นางสาวประภา จินนิกุล	เลขานุการ คนที่ 2

.....

บรรณานุกรม

1. สามทศวรรษ ชมรมห้องสมุดเฉพาะ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ปี 2555. (2556). กรุงเทพฯ :สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ.
2. ห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. (2537). 40 ปี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 11 ตุลาคม 2537. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ.

